

Augusti,
Christologia
Koranicæ
Lineamenta.
Diss. Jena 1799

Hb
670

86670

LS

Joh. Lud. Frey Dissert. philol. theol.
de Muhamedis sententia de papa Christo. Basile

1703.

Levin. Warner : Compendium historicum eorum
quae Mahomedani de Christo et principis alijs
rel. ch. capitibus Hadie sunt. Lugd. Bat. 1673. 4. 38. p.

J. G. Hasse : De Mohammodo resurrectionis Christi
lefe. Regiomonti 1802. 4. Q. p. 6. n. K. ubi Author
natus Dissertat. mentem & iuris honorificam.

fil
*num
igent*
*28.
p.*
*Li
bor*
2.

CHRISTOLOGIAE KORANICAE LINEAMENTA.

*DISSERTATIO PHILOLOGICO-
THEOLOGICA*

QVAM

RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO

CAROLO AVGUSTO

DUCE SAXONIAE IULIACI CLIVIAE MONTIVM
ANGARIAE ET GVESTPHALIAE REL.

CONSENTIENTE

AMPLISSIMO PHILOSOPHORVM
ORDINE

PVBICE DEFENDET

A. D. 14. DECEMBER. 1799.

AVCTOR

IO. CHRISTIAN. GVILIELM.

A V G V S T I

PHILOSOPHIAE DOCTOR

RESPONDENTE

IOANNE PETRO SCHVSTER
SAXO - TRANSILVANO.

IENAE

EX OFFICINA ETZDORF ET SOC.

VIRO

MAGNIFICO ET SVMME REVERENDO

D. IOANNI IACOBO
G R I E S B A C H

SER. DVC. VINAR. IN REBUS ECCLESIAST.
A CONSILIIS INTIM. PRAELATVRAE DEPV-
TATO, ET IN ACAD. IEN. THEOL. PROF.

P. O. PRIM.

PRAECEPTORI AC FAVTORI VNICE

COLENDO

HANC DISSERTATIVNCVLAM

TANQVAM VENERATIONIS, PIETATIS ET
GRATISSIMI ANIMI TESSERAM

D. D. D.

A V C T O R.

CHRISTOLOGIAE KORANICAE
LINEAMENTA.

Cum in adornanda nuper *Korani Epitome* *)
incidissem in loca, in quibus de Jesu Christo,
religionis christianaee autore, agitur, statim
de

*) Titulus libelli est: „*Der kleine Koran; oder Uebersetzung der wichtigsten und lehrreichsten Stücke des Korans. Zur richtigern Kenntniß und Beurtheilung der von Muhammed gestiften Religion.*“ Weissenfels und Leipzig 1798
339 S. 8.

de sensu horum locorum altius penetrando atque indagando cogitavi et haud parvam inde ad historiam dogmatum rectius cognoscendam redundare posse utilitatem arbitratus sum. Ejusmodi autem Epitomes ratione ac fine uberiorem expositionem ac tractationem haud admittente, in aliam eam occasionem differre coactus fui. Hac oportune jam mihi data, materiam, quam dixi, repetere atque sub titulo: „*Christologiae Koranicae Lineamenta*“ Eruditorum examini subjicere operae pretium visum est.

Christologiae autem hujus Koranicae duplex est consilium. Primum, ut intelligent Lectores, quid Autor Korani (quem *Muhammadem* esse hic suppono) docuerit de Christo, ejus persona, vita atque praestantia; deinde vero, ut comparationem inter *Christologiam Korani* et *Christologiam Novi Testamenti* instituant, simulque ad *dogmata Ecclesiae Christianae de Christo* animum advertant, et quid inter utramque conveniat, et quid non, perspiciant. *Christologiam Koranicam* dixi, non *Muhammadianorum*, idque moneo, ne quis me ad placita recentiorum Moslemorum

re-

respexisse putet, quod nuper a quodam Mu-
hammedano docto factum esse cognovi *).

Priusquam autem ad ipsam Muhammedis de Christo doctrinam accedamus, de fontibus nonnulla differenda sunt, e quibus cognitionem de Christo hausisse videtur. Vix dubitari de his posse, quidam persuasum sibi habuerunt, cum sciamus, libros N. T. eo tempore, quo vixit Korani autor, jam notos atque divulgatos fuisse. Accedit, quod magnus Christianorum numerus per plurimas Arabiae partes dispersus viveret, quem libros N. T. novisse atque legisse necesse est. Jam vero plura, quae Muhammed de Christo narrat,

ipissimi

**) De doctrina Moslemorum de Christo.* Sub hoc titulo extat tractatus ex arabica in anglicanam linguam translatus et insertus Collectionibus Orientalibus, quas Vir doctissimus V. F. Ouseley, Tribun. milit. sub titulo: „Oriental Collections“ P. I. Lond. 1797., edidit, quem librum inspicere mihi nondum licuisse, vehementer doleo.

ipissimis adeo verbis mirum in modum cum narratione IV Evangelistarum, ita consentiunt, ut ejusmodi consensus vix ac ne vix quidem fortuito ortus esse videatur. Quid igitur multa? Legit Muhammed libros N. T. atque ex illis narrationem de Christo hausit? Pro certo id affirmare non ausim, cum quaedam sint, quae contra hanc sententiam pugnant. Primum enim Muhammed dissertis verbis, se ante Korani revelationem, librum nec legisse nec scripsisse, affirmare videtur *). Quae si

vera

*) V. Sur. XXIX. v. 48., ubi haec: „Et non eras legens ante illud tempus (كَانَ قَبْلًا) i. e. ante communicationem Korani) ex libro (كتاب), et non scribebas illum dextra tua.“

Fortasse autem Autor id monere voluit, se Koranum non proprio Marte composuisse, sed accepisse illum e coelo. Olim كتاب de libro sacro, seu Judaeorum seu Christianorum, accipiebam, quam significationem vocabulum sine dubio admittit. Sed Arabes (h. e. interpretes Korani arabici) de quovis libro accipiunt et Prophetam artis legendi ac scribendi plane expertem fuisse credunt.

vera sunt, libros N. T. legere non potuit. Deinde vero multa ex historia N. T., et in primis de Christo, (quae infra videas) narrat, quae apud nos non leguntur. Unde haec? Astute cum ita finxisse, ut sibi gratiam, religioni christianaे vero invidiam ficeret, Apologetae inter Christianos olim cum contendenter, male causae suae consuluerunt. Miraculosa enim res narrat — quas apud ejusmodi homines religioni christianaē plus profuisse quam obfuisse, quis est, qui non videat? Eo igitur nomine non accusandus Propheta noster.

Ad veritatem igitur proprius accedere videtur, si dicimus, Muhammedem *ex traditione* familiaritatem quandam cum historia N. T. contraxisse. Judaeum quendam, *Abdiam-Ben-Salem*, et Christianum *Bohiram* (vel *Sergium*, ut alii vocant), in ponendo novae religionis fundamento, Prophetae fuisse adiutores, vitae ejus autores tradiderunt *). Ab uno

*) Perswasum mihi erat, omnia ea, quae doctus Anglus *Prideaux* (in libro: *The life of Mohammet* etc. p. 41 seqq.), et multi alii, dictis ejus in-

uno vel altero, vel abs utroque sine dubio notitiam de vita et factis Christi accepit. Neminem porro, qui historiam Canonis N. T. novit, fugere potest, ortas esse a primis inde Christianismi temporibus *e traditione evangelica* (ut dicunt) plurimas de Christi vita, factis dictisque narrationes, quae, quia ab ecclesiis orthodoxis in numerum librorum N. T. haud reciperentur et tanquam *voce* respuerentur, *Pseudo-Evangelia* dictae sunt. Ea autem apud quasdam, imprimis in Oriente, Haereticorum Sectas, magnam obtinuisse autoritatem, Patribus testibus, certum est. Inter haec Pseudo-Evangelia prae caeteris hic nominari merentur: *Evangelium Infantiae Christi*, et:

Evan-

inhaerentes, de consortio trium horum Impostorum (eo enim nomine audiebant) narraverunt, mere esse ficta et documentis historicis destituta. Ex quo autem, Viro Doctissimo, qui Epitomen Korani a me editam sub censuram vocavit (Allg. Lit. Zeit. 1799. Nr. 26.), monente, rem accusatiū perspexi, plurima hujus rei documenta historica eaque minime spernenda adesse intellexi.

Evangelium de Nativitate Mariae *), cum quibus multa, quae Noster de puerili Jesu aetate habet, mirum in modum convenientia, ita ut ea mutuasse ex illis videatur. Inter Haereticos eo tempore in Arabia viventes, nominantur *Collyridiani* (seu *Mariolatram* **), *Jacobites*, *Melchites*, *Nestoriani* etc. ***), cum quibus

*) V. *Fabricii Cod. apocr. N. T.* T. I. p. 2 — 38.
ibid. p. 127 — 212.

**) *Elmacin* (الملائكة) *Histor. Moslem.* p. 227. de iis loquitur „qui dixerunt, Christum et Mariam, praeter Allah, duos Deos esse. Atque appellati sunt *Al-Mazamaei*, مازماة. Sine dubio legendum: *Marjaminin*, ut etiam *Said Batrik* (سَعِيد بَاتْرِيك) *Hist. eccl.* p. 120 habet. Idem de Collyridianis dicunt Korani interpres. Cum autem nemo e scriptoribus graecis eorum mentionem faciat, Arabibus vix ac ne vix quidem fides habenda. Cf. *Walch's: Historie der Ketzereyen* etc. T. III. p. 632 — 33. n. 2.

***) V. *J. H. Hottinger: Histor. orient.* Tigur. 1651. 4. p. 225 seqq., ubi copiosius de his Sectis agit atque Patrum et scriptorum arab. testimonia allegat.

bus familiaritatem quandam Muhammed contraxisse, quorumque dogmata accepisse verisimile est.

His praemonitis ad ipsam Christologiae Koranicae expositionem accedamus.

Cum autem numerus locorum Korani, in quibus de Christo agitur, non ita sit magnus, ut moles libelli inde nimis augeretur, singula ea hic apponere atque recensere haud ingratum fore putavi, repetitionibus tantum frequenteribus, quibus mirifice sibi placet Noster, omissis *).

SVR. III. v. 45 — 48.

V. 45.: „*Dixerunt Angeli: O Marjama, certe Allah annuntiat tibi Verbum ex se ipso, cuius nomen erit: MASHHO ISA IBN-MARJAM. Illustris hic erit in hoc et futuro seculo et*

* In citandis textus locis sequutus sum editionem Ludov. Marraccii, quae Paduae 1698 in fol. prodiit adhibita tameu et Ed. Hinckelmanni, Hamb. 1694. 4.

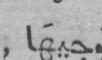
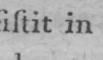
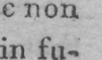
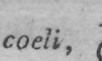
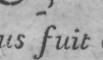
et unus ex Magnatibus coeli. V. 46: *Et docebbit homines in cunis et quando adultus fuerit; denique ex numero eorum erit, quibus incubuit spiritus Dei.* V. 47: *Illa (Marjama) respondet: Domine, qui fiat, ut sit mihi proles, cum vir rem mecum non habuerit? Ad quae Angelus: Ita, inquit, Allah creat, quidquid vult. Decernens rem aliquam dicit: esto! statimque existit.* V. 48: *Docebit eum (puerum) Allah Librum et Sapientiam, Legem et Evangelium, et Legatum illum mittet ad filios Israel, quibus dicit: Ecce, jam venio ad Vos vi atque autoritate Domini vestri. Creabo enim Vobis ex luto quasi formam avis, quae, si insufflavero illi, viva avis, Deo favente, evadet. Sanabo coecum et leprosum, et, adjuvante nomine, ad vitam revocabo mortuos. Et indicabo vobis, quid esuri, quidque occulti facturi sitis in aedibus vestris. Testimonium hoc vobis erit, si non increduli estis.“*

Iisdem hic Servator Noster audit nominibus, quibus in N. T. insignitur, vocibus tantum arabizatis. *Afnasihō, ﴿أَنْسِيْح﴾, מָשִׁיחַ, :*

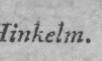
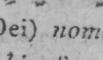

χειρος. Isa, ﴿يَسُوس﴾, sine dubio ex Syriaco
 ﴿يَسُوس﴾ formatum. Ast haud impune Noster
 hoc nomine utitur. Audiamus Hottingerum
 Hist. Or. p. 104: „Quid si diceremus, Mu-
 „hammedi, nihil tali cogitanti, impositum
 „fuisse a marrucino suo Judaeo Abdalla (?), qui
 „Talmudistarum suorum incoctus blasphemis
 „didicerat, impium illum παραληγμένον inter
 „יִשְׁעָם, Esavum, et sanctissimum mundi Serva-
 „torem (vide Lex. talmud. Buxt. p. 32.) Jesum,
 „quem ille blasphema hac συνωνυμίᾳ exprimere
 „voluit. Nec Judaeorum malitia, nec Mu-
 „hammedis perversa indoles hanc nobis vero
 „absimilem reddit conjecturam.“ Absit hal-
 luncinatio! Ibn-Marjama, filius Mariae di-
 citur, ut Al-Beidavi (البيضاوي) scribit, quia
 fine patre, a quo filii alias nominari solent,
 natus est. In N. T. pro eo nomen νιος Δαβιδ
 frequentius. Porro Verbum ex ipso (sc. Deo)
 ﴿οὐσία ὄντος﴾ cf. Sur. IV. 169, ubi ﴿οὐσία﴾,
 Verbum ejus. Sine dubio hoc vocabulum re-
 spondet λόγω in initio Evangelii Joh. Quidam
 interpretes pro filio positum esse volunt, quia
 verbo i. e. mandato Dei, sine patre, natus
 fuerit.

fuerit. *) Sed magis arridet alia interpretatio, quam Hottingerus in Lexico quodam arabico, Oxonii in Museo D. Gravii, invenit: „Christum dici Verbum Dei, quod utilis fuerit religioni (religionis promotor fuerit), quemadmodum dicitur (de aliis): *hic est Gladius Dei, Leo Dei*“ etc. — *Illustris*, , spectabilis, praestans. Praestantia ejus autem, secundum Dschelallodin (جَلَّ الْأَنْبِيَاءُ) consistit in i. e. dono prophetiae, in hoc mundo, nec non in i. e. intercessione (erit *instans*) in futuro seculo, simulque obtinebit gradus eminentes. *E Magnatibus coeli*, Verbum significat propinquus fuit et hic vel de societate cum Angelis et Magnatibus coeli, vel de excelso ejus gradu in Paradiso et circa thronum Dei intelligitur.

V. 46.

*) Cum in Ed. Marr. et Hinkelm. legatur, verti posset: *Jussu ejus (Dei) nomen illi (Jesu) erit* etc. quo facto idea *Verbi*, sive , evanesceret. Sed locus paral. supra laudatus eam extra dubium ponit, et Korano vindicat.

V. 46. *Docebit homines* etc. Cf. Sur. XIX. 28. et Sur. V. 119. In *Evang. Infantiae Jesu* c. 1. e libro Josephi Pontif. fabula, Jesum in cunis locutum fuisse, narratur simulque refutatur. *Incubuit spiritus Dei.* In *Epitome Korani* p. 274. vertebam: „*Er wird ein Gottgeweihter seyn;*“ sed hoc potius esset נָזִיר, נָזִיר. Omnes interpretes reddunt vel „*Probi,*“ vel „*Prospere agentes,*“ quod verbum صَلَحٌ vulgo notat. Jam vero alia mihi arridet explicandi ratio. صَلَحٌ significationem habet *incubuit*, et secundum Dseuharium et Camusum أَصْلَحٌ est in IX conjug. أَصْلَطَتْهُ cubuit, vocabulum solumne de correptione spiritus divini. Sic hebr. וְצַלְחָה עַלְיוֹן et أَصْلَحَ occurrit Judic. 14, 6: رُוחُ יְהוָה i. e. incubuit ei spiritus Jehovahae totumque eum penetravit. Cf. etiam 1 Sam. X. 6. XI. 6. XVI. 13. In nostro igitur loco أَصْلَحَانِ erit is, cui *incubuit spiritus divinus* (ut Jes. XI. 1: וְנַחַת עַלְיוֹן רُוחַ יְהוָה, *ein Gott-begeisterter.*

V. 48. *Vi atque autoritate* etc. קְרֵב, hebr. שׁוֹתָה, σημεῖον signum, testimonium, document-

cumentum, quo Deus hominem tanquam legatum divinum mittit. Cf. Sur. V. 119. etc.

Formam avis, طيوراً شكل. شكل forma, externa species, cum similit. cf. Sur. V. 119.

Caeterum in *Evangelio Thomae* c. 2. et *Evang.*

Infantiae Jesu (arab.) c. 36. et 46. (graeco c. 2.) eandem fabulam de Jesu puero, *pafferet ex luto fingente*, invenies. Miraculum istud fit:

بِلَىٰ نَّارٍ دُلْنَنْ per voluntatem, concessionem Dei.

Formula in Korano solemnis, si de miraculis a Prophetis patratis loquitur — *Coecum* etc.

Comparandus cum his locus Matth. XI, 5:

Τυφλοι αναβλεπουσι, χωλοι περιπατουσι, λεπροι καθαριζονται, και κωφοι ακουουσι, νευροι εγειρονται, και πτωχοι έναγγελιζονται — *Occulti* etc. Vulgo verbum

تَدْخِرُونَ vertunt reponatis et de *thesauris*, quos in aedibus coacervent, intelligunt inter-

pretes; id mihi autem propter τό (edatis) minus placet, et malim derivare a rad.

خَرَىٰ vel خَرَىٰ *alvum depositum*, *exoneravit* (inde

سُوْرَةٌ *stercus humanum*), sensu nihilominus verecundo. مُحَاجَّةٌ, *quod distingueret ab* مُحَاجَّةٌ, *in*

in universum est occulti aliquid facere. Sensus itaque est: Omnia, quae in aedibus veltris agitis, etiam occulta et clandestina, vobis indicabo.

SVR. II. v. 87.

,Et largiti sumus Isae, filio Marjama, testimonia evidencia, et roboravimus eum Spiritu Sanctitatis.“

البيهانات sunt demonstrationes, quibus Christus tanquam legatus Dei apud homines evincebatur; σημεια και τερατα, quae vel ipse fecit, vel, quae ejus causa facta a Deo sunt.
كَيْان eitam eloquentiam et persuadendi facultatem significat. Sic Jes. XI. 2. רוח בינה. Veriti in Epit. p. 85 *Wunderkraft*, sed nunc cum Ueberzeugungskraft permutare malim.

آلْفُنْسُ spiritus sanctitatis pro *spiritu sancto*. Dschelaladdin sic explicat: „Adjunximus ei Spiritum Sanctum Gabrielem, ut sanctificaret eum, et ambularet cum eo quocumque ambulabat.“

labit.“ Islamismum redolet haec interpretatio. Muhammedis cum Gabriele notissimum est confortium, a quo revelationes suas e coelo accepit, cum quo saepissime colloquutus, cujusque ope denique a summis periculis liberatus fuit. V. Sur. LIII. 113. etc. Eundem in Iesu quoque efficacem fuisse, Muhammedani contendunt, quamquam in Korano nuspiani ejusmodi confortii clara fiat mentio. Caeterum eadem sententia in eadem Sur. v. 254. iisdemque verbis occurrit. Cf. etiam Sur. V. 119.

SVR. IV. v. 155 — 58.

„*Infideles (Judaei) fuerunt et dixerunt contra Marjama mendacium magnum. Dixerunt (porro): „Interfecimus Messiam Isa, filium Marjama, Legatum Dei.“ Attamen eum nec interfecerunt, nec crucifixerunt, sed data est illis similitudo quaedam, et ejus causa discordes facti sunt. In dubitatione de eo fuerunt, nulla illis sententia certa, sed opinio tantum fuit. Eum non interfecerunt revera. Sed elevavit eum Allah potentissimus atque sapientissimus ad se. Et nemo est ex Familia Libri, qui non crediturus sit in illum*

ante mortem suam; et die resurrectionis erit contra illos testis.“

Dicitur hoc loco: *Jesum non fuisse interfictum revera.* Idem docuisse Haereticos quosdam inter Christianos ex historia eccles. liquet. *Saturninus*, qui Gnosticis adnumeratur, docuisse fertur, Christum non revera sed solummodo *εν δοκησει* esse mortuum *). *Basilides* contra statuit: alium quendam (Simonem Cyrenaeum) loco Christi esse crucifixum **). An vero Muh. horum dogmata per traditionem acceperit, nec ne, quis certo affirmare audeat? ***)

Simi-

*) V. *Ignatii Epist. ad Philadelph.* et *Daille de Script. Dionys. Areop. et Ignatii.* II. II.

**) *Irenaeus adv. Haeref.* I. 24. et *Epiphan. haeref.* XXIV. 3. Irenaei tamen verba variam admittunt interpretationem. Cf. *Walch's Historie der Ketzereyen etc.* T. I. p. 306.

***) Cf. quae Ven. J. E. Chr. Schmidt acutissime monuit in: *Bibliothek für Kritik und Exegeze des N. T. etc.* I. B. 1. St. S. 129.

Similitudo, quaedam etc. ٨٣^و est simili-
tudo a rad. ٨٤^و assimilavit, quod VIII. conjug.
etiam obscura et ambigua fuit res significat.
Olim ٩٧، *juvenem*, legendum putavi, qui
pro Christo habitus fuerit. Sed ١٠ ٨٥^و reti-
nendum est, quia ad δοκιμαίαν spectat. Sensus
duplex inesse potest, vel: Christus εν δοκιμαις
passus est; vel: alias ejus loco crucifixus
fuit. *) *Ante mortem suam*. Dubia est inter-
pretatio, an pronom. & in ٨٦^و ad *Familiam*
libri (i. e. *Judeos et Christianos*), vel ad *Je-*
sum referendum, et an *mortem suam* vel *ante*
mortem ejus vertendum sit. Fluctuant inter
utrumque Arabes, sed *Al-Zamachschario*
(الزمشري) affentior: „Nullum fore ex *Judeis et Christianis*, qui ante mortem suam
non

*⁴) In *Evangelio Barnabae*, quod italico extat idiomate et mirum in modum cum Korani historia convenit, narratur: Judam Iscariotam loco Christi morti esse traditum. V. *Fabricii Cod. ap. N. T. P. III.*, p. 377., *Mosheim's: Vindiciae antiq. Christianor. discipl. adv. Tolandi Nazaren. Ed. II.* et *Schmidt's Bibliothek etc. I. c.*

non credat in Jesum, quod sit servus Dei ejusque legatus.“ *Mendacium contra Marjama quod attinet, Muh, ad Judaeos respicit, qui Marjama meretricem esse ajebant.* cf. Sur. **XIX.** 27. Forsan etiam ad Christianos respexit, quos diviniatem Mariae adscribere credebat.

V. supra.

SVR. IV. 169 — 70.

„O Vos, Familia Libri, ne excedatis modum in religione vestra, neque dicatis de Deo quod non est verum. Profecto Messias Isa, filius Marjama, est Propheta Dei et Verbum ejus, quod immisit in Marjama, et Spiritus ab eo. Fidem igitur habete Deo et ejus Legatis, nec vocate TRINITATEM. Abstinetе hac voce, hoc vobis conducet, Deus enim est unicus; absit igitur, ut illi sit filius. Ipsius est, quod in coelis et in terra existit, et Deus sibi metipsum sufficit. V. 70. Non deditur Messias superbe, se servum Dei dicere, sicut Angeli proxime adstantes. Qui autem hanc servitatem detrectat atque in superbiam effertur — hos omnes Deus ad se (quondam) congregabit (puniendos).“

V. 69.

V. 69. *Spiritus ab eo* ﴿ ﴾ ﴿ ﴾ sc. Deo.

Intelligi potest vel: *unus ex Magnatibus Coeli*. Sic Sur. XCVII. 4. et alibi angelus Gabriel ﻥَصْرٌ ﺔَرَوْحٌ, *spiritus* (magnus), dicitur; Vel, ut Arabes plurimi accipiunt: *habens spiritum a Deo* —. *Trinitatem*, ﴿ ﴾ ﴿ ﴾, *tres*, sc. Deos. ﻦَمَلْشٌ foem. cum ♂ masc. *tres*. Trinitas est ﴿ ﴾ ﴿ ﴾. Hos tres Deos *Allah*, *Christum* et *Matrem ejus* (Mariam) esse volunt interpretes, *Spiritus S.* nulla habita ratione. V. Sur. V. 82. V. 70. *Servum Dei*, non *Filiūm*, vel *Collegam*, ut Christiani perhibent. Christus, Angeli et reliqui Proceres coeli hic pares sunt i. e. servi Dei.

SVR. V. v. 19. et 20.

„Illi certe sunt impii, qui dicunt: *Messias ille, filius Marjama, est Deus*. Dic: quis imperabit Deo, ne, si vellet, perderet *Messiam, filium M.*, et *Matrem ejus, et omnes deni-*

*denique terrae incolas? Deus enim est rex coelorum et terrae etc. *)*

*Impii, ject illi dicuntur, qui circa religionem impie agunt; etiam a*g*et*u* hoc nomine insigniuntur. Manifeste hic damnantur Christiani, qui Christum Deum esse dicunt. Christus et Mater ejus sunt res *creatae*, a Dei arbitrio pendentes; utrumque igitur, si vellet, perdere potest, eadem ratione atque potentia, qua produxit.*

SVR. V. v. 81 — 84.

(V. 81 et 19. ejusdem Sur. vere identici sunt.)

V. 82: „*Infideles sunt, qui dicunt: Deus est tertius trium; non enim est Deus alius nisi Allah*

*B. alio
etiam
i. proficiens.*

*) Inuria *Marracii* hic versus, qui Doxologiam consuetam continet, in versione e regione posita, omissus est.

Allah — —. V. 84: Christus, filius M., nihil aliud est, quam Legatus, quem jam alii praeceesserunt, et Mater ejus est verax; comedebant cibum.“

*Tertius trium, ﷺ i. e. unus e
tribus Deis, quos statuunt Christiani, Allah,
Christum et Matrem ejus — Verax i. e. nun-
quam dixit, se esse Deam. Comedebant ci-
bum. Christus et mater ejus revera homines
fuerunt, quia, sicut reliqui mortales, cibo
alebantur, inde sequitur — sic concludit
Auctor — utrumque Deum esse non posse.
Sabaei contra negabant, Jesum verum fuisse
Messiam (Christum), quoniam cibo ac potu-
sus fuerit *).*

SVR. V. v. 125.

*,Cum dicet Deus (die judicii): O Isa, fili
Marjama, tune dixisti hominibus: Accipite
me*

*) V. Norberg de relig. et lingua Sabaeorum. In
Commentat. Goetting. T. III. p. 32.

*me et matrem meam tanquam duos Deos,
praeter Allah? Respondebit: Absit, ut
dicam, quod non est verum! Si hoc dixis-
sem, tu certe scires; tu enim me pernoscis,
ego vero te non pernosco. Tu enim es arca-
norum cognitor. Nihil dixi illis, nisi quod
praecepisti mihi: Colite Deum, dominum
meum et dominum vestrum; et fui illis testis
quamdiu commoratus fui apud illos. Post-
quam vero fato fungi me fecisti, tu ipse
fuiisti custos super eos, nam tu omnium re-
rum testis es.“*

In versibus praecedentibus (V. 121 — 24) narratur, Jesum precibus suis tantum effe-
isse, ut mensa e coelo descenderet cibis re-
pleta, quibus vescerentur Apostoli, hoc mi-
raculo de divina Christi autoritate convicti.
Consarcinata videtur fabula e traditione histo-
rica de ultima cena, quam Christus cum Apo-
stolis celebravit, de cibatione quinque mil-
lium in deserto, et de eo, quod accidit Petro
Ap. Acto. X. 10 seq.

SvR.

SVR. XXIII. v. 52.

„Et posuimus filium Marjama et Matrem ejus tanquam signum (cf. supra Sur. III. 48.), et receperimus utrumque in locum sublinem, abundantem quiete et fontibus aquae.“

Sine dubio hic locus sublimis (وَلِيْلَةُ), quietus et aquae fontibus abundans est Paradisus, praemium piorum. Miror Dschelallodinum aliosque vel de دَيْنَ الْمَلَكِ، domo sancta, i. e. templo Hierosolymitana, vel de دَمْسَقْ، Damasco urbe, vel de فَلَسْطِينَ، Palaestina, interpretatos fuisse.

SVR. LXI. v. 6.

„Dixit filius Marjama: O Israelitae, profecto ego sum Legatus Dei ad vos ut Legem vestram confirmem et Legatum illum annuntiem, qui post me veniet et cuius nomen AHMEDO erit.“

اَخْمَدٌ، Ahmedo, valde celebrem, laudissimum significat. Habemus hic Muhammedem

dem (nam *Ahmed* et *Muhammed* sunt συνώνυμα, vel, si mavis cum *Autore Genealogiae Muh.* p. 203. ita differunt: „Nomen ejus (Prophetae) in coelo est *Ahmed*, in terra *Muhammed*, in Paradiso *Alvatrazin*) a Christo praedictum. Sed ubi? In Evang. Joh. XIV, 16. Jesus dicit: „Καὶ εγὼ ερωτήσω τὸν πατέρα, καὶ αλλον παρεκάλητον δωσει ὑμῖν, οὐα μεν μεδ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰώνα.“ Vocabulum παρακλητός est vel advocatus, vel doctor; quodsi vero ex Jotacismo pronunties, παρακλητός (vel etiam περικλείτος), tunc habes υπότιμον, celeberrimum, laudatissimum.*)

Sva.

*^a) *Evangelium Barnabae* loco παρακλητὸν habet περικλητὸν, et sic opinionem Muh. confirmare videtur. Cf. *Hadr. Rielandi Adnot. ad Compend. Theol. Mohammed. arab. et lat. Traj. 1717. p. 23.* Evangelium illud etiam nostro adhuc tempore apud Muhammedanos in summa haberi autoritate, nuperime legi in: *Nachrichten und Bemerkungen über den Algierischen Staat.* II. Th. Altona 1799. 8. maj. 5. Abschnitt. S. 888., ubi de permixtione horum vocabulorum sermo est.

SVR. XIX. v. I — 33.

Hoc loco de miraculosa conceptione et partu Jesu agitur. De singulis tantum videbimus:

V. 16 — „*Narra (o Propheta) in hoc libro de Marjama secedente e patria domo versus orientem, sumto velamine, insciis parentibus. Misimus ad eam Spiritum nostrum, et similis factus est ei homo aequalis *).* Illa dixit: *Confugio a te ad Misericordem, si timorem Dei habes **).* Tum ille: *Profecto ego*

*) In verbo *جُنْدُ* latet in Conj. III. significatio coivit cum foemina. *جُنْدُ* aequalis fuit, et praevaluuit.

**) Marraccius vertit: „*Si es timoratus,*“ et Schmidt (Bibliothek für Kritik und Exegese etc. 1. B. 1. St. S. 118): „Wenn du dich anders fürchtest.“ Sed notio *timoris dei* inesse debet, si sensum sanum quaeris, nec verbum *جُنْدُ* respuit. Sed aliud venit in mentem: Verbum *لَجْأَةً* primum evomuit, deinde Conj. V. *فَهُوَ* obtutus

lit

ego a Domino missus sum, ut tibi donem
puerum sanctum (لَيْلَةِ). Respondit: Un-
de mihi puer, cum nec rem cum viro habue-
rim, nec scortum fuerim? Ad haec ille:
Sic fiet, inquit, et domino tuo non difficile
negotium est, ut illum (puerum) hominibus
testem potentiae et misericordiae suae con-
stituat; jamque decretum est —. Concepit
igitur illum atque ferens utero secessit in lo-
cum remotum. Oppressa juxta palmae trun-
cum doloribus partus exclamat: Vae misere-
rae, o utinam ego ante hoc mortua essem,
derelicta, oblivioni tradita! Ille clamavit
sub eam *): Ne contristeris, nam Deus ma-

nare

lit mulieri ad coitum exercendum, significat.
Fortasse τῷ Σ propter ὡμοιοτελευτῶν irrepit. Sen-
sus esset: si ita te obtrudis, inflas. For-
tasse etiam كُنْتَ a كُنْتَ, validus, derivari
posset.

*) Arabes vel de Gabriele vel de puerō in utero lo-
quente, intelligunt. Verba فَتَّتَ من تَكْتَنَ vel de
loco inferiori terrae, vel de utero matris sumun-
tur. قَنَّ أَبْجَهَا, rad. ذَرَا est clamavit. Quid
autem si legas قَنَّ أَبْجَهَا a rad. قَارَى vel قَنَّ ابْجَهَا
coad-

nare jussit sub te rivum. Excute juxta te truncum palmae, cadere faciat super te dactylos maturos; collige, comedere, bibe et tranquilla oculum. Deinde si rursus hominem (te interrogantem) videris, dicio: Jejunium deo vovi, ideoque neminem alloquar. Venit igitur portans puerum ad familiam suam. Tum illi: Heus Marjama, ajunt, mirifice tute finxisti *)! Heus, soror Harun, an pater tuus vaniloquus materue tua mere-trix fuit? Illa vero innuit ad puerum. Responderunt: Qui alloquemur istum, qui ad-huc infans in cunis est? At ille (puer): Certe, inquit, ego sum cultor Dei! Tradidit is mihi librum et constituit me Prophetam. Et fecit

coadjuvit, apparatus necessarium suppeditavit.

De Maria puerpera intelligendum, et لعنة نوح

de humo accipendum, quo Gabriel lectum puer-perae stravisse credendus est. Mutatio simplicis punctioli in duplex, ۳ in ۳. neminem sane movebit, nec supplementum του Ιησου ante Ιησού. Sic sensus prodit, qui, lectione non mutata, nescio quid insulsi habere videtur.

*) Verbo ملائكة mendacii simul et rei mirandae inest notio et vel finxit mendacium, vel rem mirabilem narravit vertendum. Per συμπατρια ita alloquuntur Mariam. Caeterum eam οαρονις (Harrun) sororem dicit Autor, quia Mariam, matrem Iesu, et Mirjam, sororem Moylis et Aaronis, (nominibus haud differentibus) confundit. Graviter ob id castigarunt Pseudo-Prophetam Apologetae.

*fecit me genua flectentem *), ubi cunque fuero,
et praecepit mihi orationem, et eleemosynam
per totum vitae spatium; et pium me fecit
erga genitricem, nec miserum, qui elato ani-
mo incedit. Faustus ille dies, quo natus sum,
quo moriar, et quo denique vivus resuscita-
bor — Ita Isa, filius Marjama, dictum ve-
ritatis **), de quo dubitant.“*

Haec fere sunt, quae in Korano de Christo leguntur. Jam restat, ut de his accuratius disputemus atque comparationem hujus Christologiae cum Christologia N. T. et Ecclesiae Christianae insituamus. Ne vero hujus Disputationis transgrediamur limites, telam, quam exorsi sumus, alio tempore ac loco detexere licebit.

*) Hanc versionem verbum ﴿كَفِي﴾ postulat, pro:
et fecit me benedictum. De omni religionis cultu dicitur, imprimis autem de precibus, quas Moslemi flexis genibus et humi prostrati, fundere jubentur.

**) ﴿قَوْلُ الْحَقِيقَةِ﴾, λόγος αληθίνος (Joh. IV. 37.) veracissimus doctor. Sed referri etiam potest ad id, quod de Jesu narratum fuit, hoc sensu: Ea sunt, quae de Isa narranda habemus, vera haec sunt (dicta veritatis), nihil minus tamen increduli de hac veritate dubitant.

Hb 670

Hb 670

D Hb 670

ULB Halle

001 173 472

3/1

